

Mart Sander töötab uue filmi kallal: pidin selle tegemiseks veidi varandust maha müüma

ohtuleht.ee

23.07.2019 12:32

Keit Paju

79000

Rahvusoper Estonia

“Tahtsin lugu filmida juba eelmisel suvel, kuid siis ei saanud asi tegelikkuseks. Taotlesin toetust Eesti Filmi Instituudist, aga nagu ikka, ei saanud sentigi. Sel aastal müüsin veidi varandust ning otsustasin filmi ikkagi ära teha. Loomulikult hakkad sellistes olukordades ametivalikus kahtlema – kui ikka pead selleks, et erialast tööd teha saaks, nii-öelda neerust loobuma,” räägib multitalent Mart Sander, kes eelmisel nädalal uue filmiprojekti võtetega alustas.

Filmi tarbeks vahetasid omanikku Sanderi sõnul mõned unikaalsed vanad raamatud, paar maali ja skulptuuri. “Kinnisvara, mida müüa, mul enam ei ole,” tõdeb ta.

Sanderi uus film “Üksilduse allikas” on müstikahõnguline muinasjutt külapoisist, kes armub hiieallikas elavasse näkki. Film baseerub novellil, mille Sander kirjutas Indrek Hargla kogumiku “Vinguv jalaluu” tarbeks ning mis ilmus sel kevadel Sanderi novellikogus “Kõhedad muinaslood”. Novell kukkus välja niivõrd hästi, et kandideerib sel aastal ka Eesti ulmeauhinnale Stalker.

Kuigi “Kõhedates muinaslugudes” on teisigi lühilugusid, mida saaks filmiks teha, otsustas Sander just külapoisi ja näki loo filmilindile jäädvustada väga praktilistel kaalutlustel. “Minu kasinate võimaluste juures tundus see kõige õigem valik – teiste lugude tegevused toimuvad näiteks luksusaurikul, ooperiteatris, karnevalil... Need on suure-eelarvelised projektid,” selgitab ta.

Raskusi tekitas ka näitlejate leidmine

Lisaks rahastuse leidmisele oli Sanderi jaoks raske protsess ka õigete näitlejate leidmine. Erilist raskust tekitas õige inimese leidmine peaossa ehk külapoisi rolli.

“Eestis on väga palju kenasid ja andekaid noori naisnäitlejaid, aga noormeeste osas on valik tagasihoidlikum. Lisaks ei lubata näiteks Lavakunstkooli üliõpilastel esimestel aastatel filmides osaleda,” põhjendab Sander.

Lõpuks leiti külapoisi rolli õige noormees - selleks on Viimsi kooliteatri taustaga Ott Salla. “Tema ärkamisaegse külapoisi vintage look sobib rolli jaoks nagu kinnas kätte,” rõõmustab Sander.

Sander kasutab oma projektidesse näitlejate leidmiseks sageli ka sotsiaalmeediat. Näiteks võib tema postitusi leida pidevalt Facebooki grupist “Pean saama näidelda, muidu suren”.

“Minu meelest vajab kino ja televisioon uusi nägusid. Siiani on pea alati, kui midagi uut välja toon, kiidetud just minu oskust valida põnevaid näitlejaid, kes suudavad vaatajat üllatada,” põhjendab Sander, miks ta näitlejaid ebatraditsiooniliselt sotsiaalmeediast otsib.

Mardi sõnul ei tule otsus oma filmides mitte kasutada tuntud nägude ja nimedega näitlejaid sellest, et ta neile maksta ei suudaks. “Ma ei ole kunagi kellelegi võlgu jäänud ja usun, et maksan vahest paremini kui mõni suur stuudio,” ütleb ta.

“Inimesed, kes midagi hästi oskavad, peavad suutma ennast sellega elatada. Ma väga loodan, et ühel päeval kehtib see ka minu kohta,” naljatleb ta.

“Ja lisaks – minu jaoks on kino tegemine selline olukord, kus kamp sõpru tuleb kokku ja teeb midagi lahedat. Selles mõttes olen tõesti nagu 12aastane. Minna võõraste või ebasümpaatsete inimestega tegema nii intiimset projekti, nagu seda on film, on minu jaoks võimatu,” lisab ta.

Õigete ja sobivate naisnäitlejate leidmine Sanderi sõnul probleem ei ole ning kauneid (näki)neide otsib ta alati esmajärjekorras oma ülieduka seriaali “Litsid” seltskonnast. “Sinna sai kokku niivõrd hea kamp, mis ilmselt kunagi laiali ei lagune,” rõõmustab ta.

Seekord sai peaosa ehk näki rolli “Litsides” Monikat kehastanud Lisette Pomerants. “Ehkki ta oli “Litsides” ainus, kes pole tegelikult näitlemisega varem tegelenud, tõestas ta ennast kiiresti väga kohusetundliku ja kiirelt areneva näitlejannana. Esimene peaosa filmis on talle väga sobiv – Lisette tegeleb ka ise igasugu põnevate asjade, valge maagia ja kaardipanekuga; selline „nõiageen“ on temast täiesti olemas,” räägib Sander.

Lisaks löövad filmis kaasa Liisa Linhein, Hellar Bergman, Ain Mäeots ja Heli Vahing. Kuid, ühe suure üllatusena, suutis Sander filmiekraanile tagasi tuua [Estonia rahvusoperi](#) staari Väino Puura, kelle viimasest rollist kultusfilmis “Siin me oleme!” on tänaseks möödunud 41 aastat!

“Väino on ju tegelikult suurepärase näitleja. Kui ta poleks ka suurepärase laulja, siis oleks tema draamanäitlejakarjäär kindlasti õitsele lõõnud,” kiidab Sander.

Puuraga on Sander koostööd teinud varemgi – tal olid suured rollid Sanderi lavastustes “Silva” ja “Savoy ball” ning ta pidi osalema ka

seriaalis “Litsid”, kuid jäi graafikumuutuse tõttu paraku sealt kõrvale.

“Ma olen sõber terve Puurade perega, näiteks tütar Annika oli vahepeal minu svingorkestri solist – laulis ja tantsis steppi,” räägib Sander, kuidas tal õnnestus Puurat oma filmis osalema veenda.

Võtetelt tagasisõidul oleks meeskond peaaegu merehätta jäänud

“Üksilduse allika” võtted said alguse eelmisel nädalal väga müstilises paigas – Saarnaki laiul. “See on väike ja sisuliselt inimtühi laiuke, kuhu aga on koondunud ilmselt Eesti põnevaim loodus – viimane jääaeg on saare idapoolse nuki väga põnevalt viltu lükanud ja sinna on moodustunud tõeline “kääbikumets”. Lisaks selgus, et hiies on tõesti olemas ka allikas – väike, kummaline, mis näeb välja nagu lahtine haud... Tõeline nõiakaev!” kiidab Sander.

Mart ütleb, et see on tema jaoks esimene kord filmida väljaspool mugavustsooni ehk mitte linnas ega studios, vaid tõeliselt metsikus paigas, kus pole elektrit, tualetti, ega muid mugavusi.

Et laiule pääseda, pidi filmimeeskond sinna sõitma nii praami kui paadiga. “Transporttööd tuli teha aga sõna otseses mõttes vööni meres seistes!” räägib Sander. “Meil oli kokku ligi 300 kilo võttetehnikat – selle paadilt mahalaadimine ja kaks kilomeetrit seljas läbi tiheda, künkliku ürgmetsa kandmine võttis ikka päris võhmale,” tõdeb ta.

“Allika ümbruses askeldades oli kogu aeg tunne, et keegi kukub vette, et kaamera või valgustid libisevad märgadel kividel ja langevad päris sügava veesilma põhja – aga imelisel kombel ei juhtunud mitte midagi. Ja kogu atmosfäär lõi meie ümber tõeliselt maagilise õhkkonna, mida loodetavasti tajub ka vaataja,” loodab ta.

Filmivõtted keetsid õhtust hommikuni, kuni päike tõusma hakkas. “Siis komberdasime rampväsinult mööda mägiteed muistsesse saunataresse ööbima, et hommikul uuesti ehitamist ja ümberpaigutamist alustada,” jutustab Sander.

Kuid see pole veel kõik! Kõige raskem katsumus ootas filmimeeskonda ees hoopis tagasiteel mandrile. “Kui valmistusime tagasõiduks, tõusis päris hull tuul ja meri muutus tormiseks. Ootasime tuulisel rannal oma paati – see lähenes kaugelt nagu pähklikooreke üles-alla hüpates... Tegime jälle inimketi ja laadisime oma tehnika suurivaevu pardale, ja kui siis sõiduks

läks... Ütleme, et sellistel hetkedel hakkavad ateistid ka palvetama,” tunnistab Sander.

“Mina mõtlesin ainult sellele, et kui me ümber läheme, siis läheb meie filmitud materjal kaotsi. Hiiumaale jõudes olime aluspesuni läbimärjad, tehnika tilkus veest ja üle parda lennanud mütse võib veel näha ainult mälestustes. Ühesõnaga, sajabrotsendiline seiklus!” naerab ta. Filmivõtted jätkuvad nüüd õnneks mandril, täpsemalt Vabaõhumuuseumis.

“Kõhedate muinaslugude” film jõuab kinoekraanile detsembris

Kuna “Üksilduse allikas” ning teised Sanderi filmiprojektid on olnud kõik lühifilmid, mitte täispikad mängufilmid, ei ole need laiema publikuni jõudnud. Kuid nüüd on Sanderil paigas plaan ka kinolina vallutada.

Varasemalt on Sanderil valminud kaks lühifilmi. “Tegelikult” oli Sanderi magistritöö projekt. Lühifilm valiti kahekümne filmifestivali võistlusprogrammi ning on tänaseks pärjatud viie võiduloorberiga.

Hiljuti valmis Sanderil teinegi lühifilm “Kammerteener on süüdi”, kus mängib Sanderiga koos võluv näitlejanna Kadri Adamson. Selle lühifilmi festivalidetuur on Sanderi sõnul alles ees.

Kuna kõik lühifilmid on pärit kogumikust “Kõhedad muinaslood”, köidabki Sander need kõik ühte filmi. “Eks ta nii on, et lühifilmidele korralikku turgu ei olegi, põhimõtteliselt ainult festivalid. Seetõttu mõtlesin: teen veel kaks lühifilmi juurde ja ongi koos täispika filmi jagu materjali, kõik sellised natuke müstilised lood,” räägib ta.

Praeguse kokkuleppe alusel jõuab “Kõhedate muinaslugude” film Sanderi sõnul Cinamoni kinodesse detsembris. “Just õige aeg muinasjutufilmi vaatamiseks, ehkki need lood on küll mõeldud pigem juba suuremale vaatajale ja mitte päris mudilastele – natuke on ikka õudust ka sees,” hoiatab ta.

Sarnased uudised

[Mart Sander: pidin uue filmi tegemiseks müüma oma varandust](#)

Õhtuleht 06.08.2019

